

Резултати от анкетно проучване сред учениците в 7 клас за готовността им да направят информиран и осъзнат избор на профил/професия при кандидатстването в 8-ми клас (учебна 2021 г. -2022 г.)

В периода септември 2021 г. - май 2022 г., в хода на изпълнение на дейностите по кариерно ориентиране, ЦПЛР „Кариерно ориентиране - Габрово“ проведе анкетно проучване сред учениците в 7 клас на училищата в област Габрово, за да провери готовността им да направят информиран и осъзнат избор на профил или професия при кандидатстването си в осми клас, както и да сондира мнения за нуждата от допълнителна информация при избора, която е подкрепящата среда, които са атрактивните за младите хора атрибути на професията и др. Резултатите от проучването ще бъдат използвани за планиране работата на ЦПЛР КО Габрово за следващата учебна 2022 г.- 2023 г. и за популяризиране на дейностите по кариерно ориентиране пред общността на област Габрово.

Анкетата включва 13 въпроса. Седем от тях ползузатворени. В тях учениците можеха да избират от посочените отговори, но и да допълват свои в ред „Друго“. При четири от тези десет въпроса учениците имаха възможност да избират повече от един отговор. Останалите бяха затворени.

Въпросите бяха насочени в следните направления: готовност за избор; нужда от информация, помощ и подкрепа (значими хора); очаквания към бъдещата професия; вероятен избор, бъдеща реализация.

В анкетата участваха 598 ученици от 18 училища от област Габрово. От тях 278 момичета и 320 момчета.

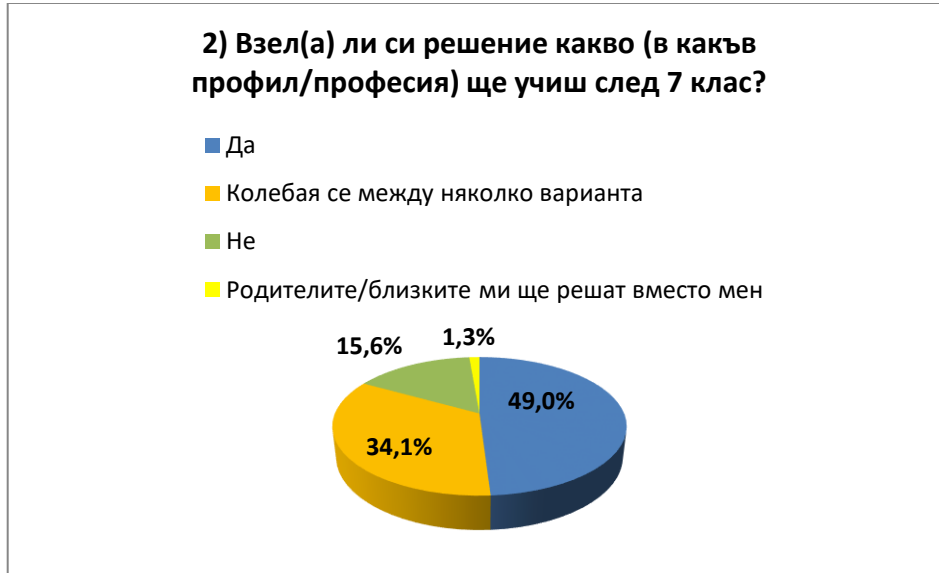
Община	Общо ученици:	Момичета	Момчета	Брой училища
община Габрово	349	159	190	8
община Севлиево	191	92	99	7
община Дряново	0	0	0	0
община Трявна	58	27	31	3
Общо за област Габрово	598	278	320	18

1. Взел(а) ли си решение къде ще учиш след 7 клас?

От получените отговори на този въпрос ясно се вижда, че 59% от учениците са направили вече своя избор в кое училище ще учат. Тези, които все още се колебаят, са 31,9%, а 7% от анкетираните не са избрали. Че родителите ще изберат вместо тях, смятат 2% от учениците.

2. Взел(а) ли си решение какво ще учиш след 7 клас?

От гледна точка на кариерното ориентиране в важно детето първо да реши какво ще учи, а след това да се провери възможността изборът да се реализира в наличните училища. Тук се наблюдават малки разлики с предходния въпрос, като 49% са споделили, че вече са избрали **какво** ще учат (за сравнение в предходния въпрос, 59% са избрали **къде** да учат). С други думи поне за 10% от анкетираните избора на училище е по-лесен от този на профил или специалност от професия. Колебания в избора на паралелка за обучение имат 34,1%. Все още не са направили избор 15,6%, а 1,3% смятат, че родителите им ще изберат вместо тях.

3. Какво още трябва да знаеш, за да избереш най-доброто за себе си?

За да може да направи информиран избор, ученикът следва да разполага с достатъчно информация. С този въпрос целяхме да разберем именно от каква информация се нуждаят

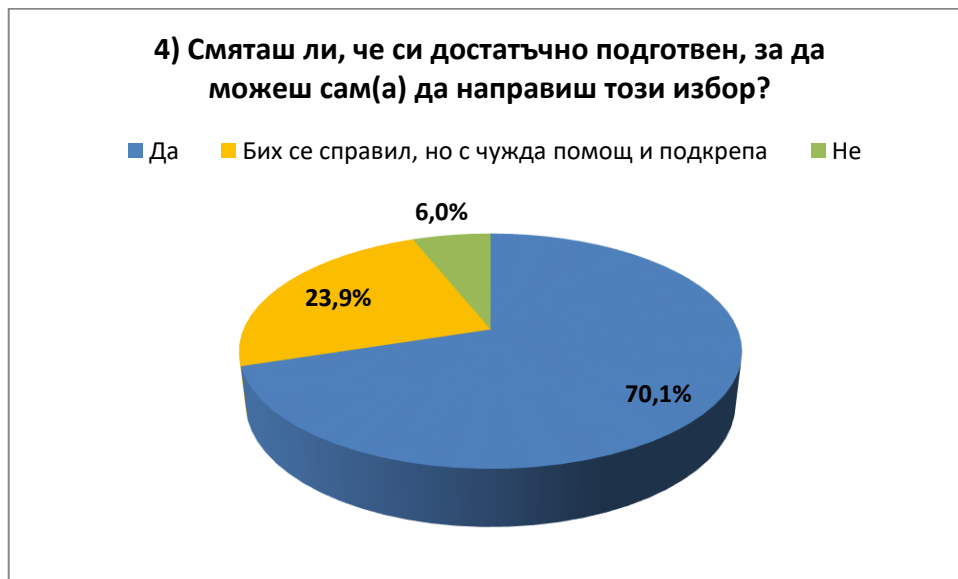
учениците, за да изберат профил или професия, за да може да им бъде предоставена в хода на дейностите по кариерно ориентиране в училище.

Най-много ученици – 47,2%, биха искали да научат повече за **учебните предмети, които ще изучават** в средния курс на обучение. 41,8% са посочили, че искат да научат повече за **възможностите за реализация** след завършване на средното образование. 37,1% имат нужда от информация за **предлаганите специалности от професия** в средните училища, а 36,6% - за **предлаганите за обучение профили** в средните училища. 34,8,% се интересуват от това в какви ВУЗ ще могат да продължат своето образование, а 27,6% искат да научат повече за реда и условията за кандидатстване в осми клас.

0,8% от анкетираните са допълнили отговори в ред „Друго“. Повечето деца тук са отговорили, че не знаят или нямат нужда от информация. Едно дете е посочило, че би искало да знае повече за обстановката и начина на преподаване в училищата.

Сборът на процентите надхвърля 100, тъй като анкетираните са давали повече от един отговор на този въпрос.

4. Смяташ ли, че си достатъчно подготвен, за да можеш сам (а) да направиш този избор?

С този въпрос целяхме да проверим готовността на учениците да вземат решение.

Малко над 70%, а по-точно 70,1%, от анкетираните заявяват, че са достатъчно подготвени, за да могат сами да вземат решение. Нужда от подкрепа заявяват 23,9%, а 6% признават, че не са готови да изберат сами.

5. Кой ти помогна / би ти помогнал(а) да избереш какво и къде да учиш?

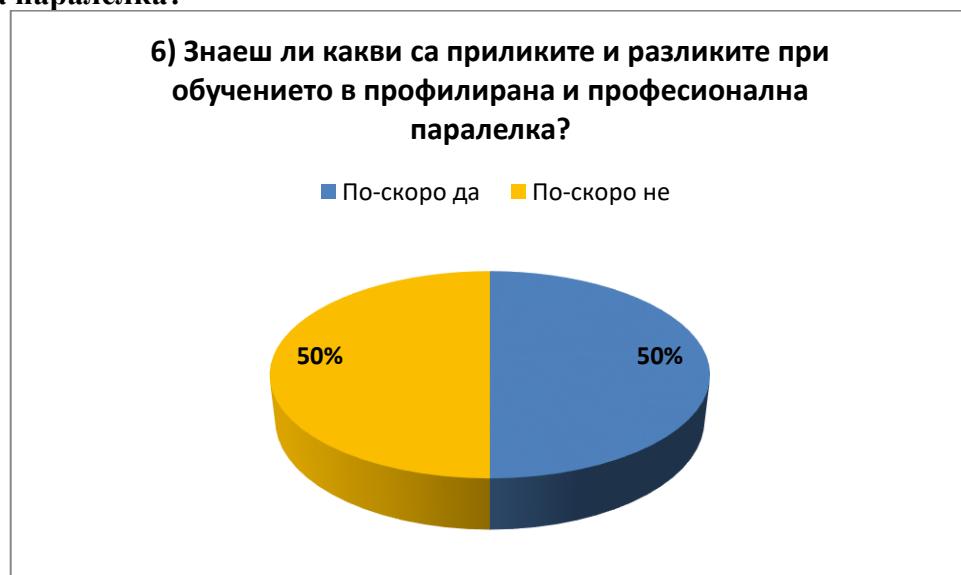
С този въпрос целяхме да проверим коя е подкрепящата среда. С други думи кои са значимите хора, които учениците биха потърсили за помощ и съвет при избора на образование. Без особени изненади на първо място са родителите и близките, посочени от 83,6% от анкетираните. А 31,4% биха се обърнали за помощ и съвет към своите приятели (без може би да осъзнават, че тези приятели вероятно разполагат със същите или не много по-големи умения за вземане на решение и информация). С доверието на 16,9%, се ползват учителите. Кариерните консултанти се ползват с доверието на 5,4%, а професионалистите, това са хората, които упражняват професия в направление, същото или близко до това, което са избрали децата- 12%

При 7,7% желанието за самостоятелност е взело връх и са посочили, че никой от посочените не може да им помогне.

Допълнителен отговор са посочили 15,1%. Най-много отговори тук има от ученици, които са посочили, че сами са избрали. Посочени са и конкретни роднини. Има ученици, които са отговорили, че няма да кандидатстват никъде. Някои са посочили, че дейности в които са се включили като представяне на професии и тематични филми са им помогнали в избора. Има и малък процент отговори, които не кореспондират със зададения въпрос.

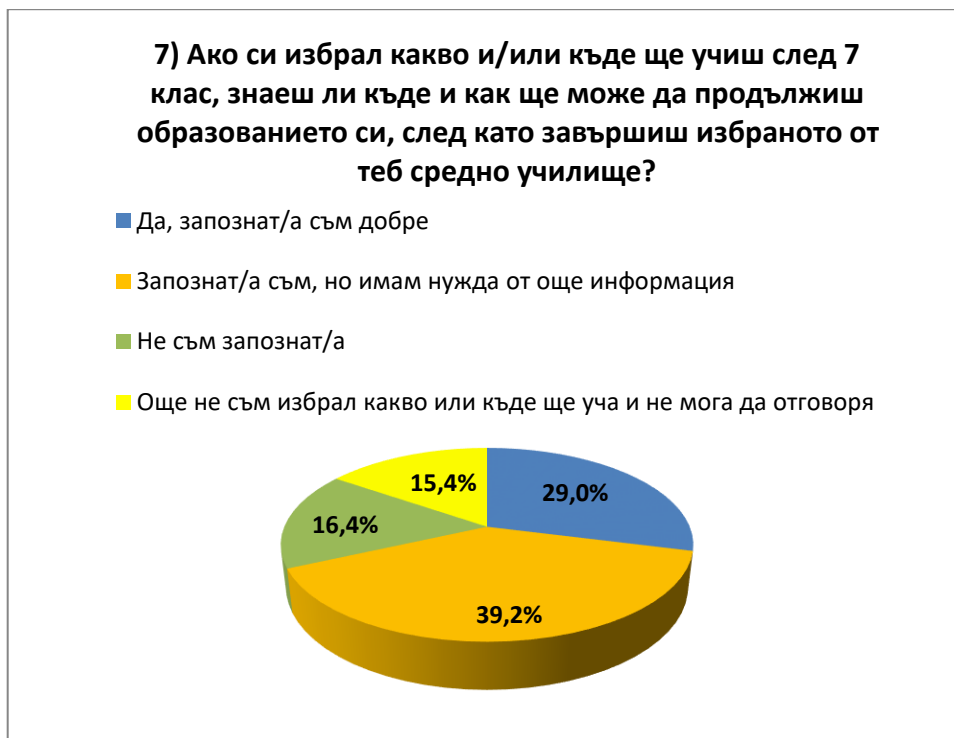
Сборът на процентите надхвърля 100, тъй като анкетираните са давали повече от един отговор на този въпрос.

6. Знаеш ли какви са приликите и разликите при обучението в профилирана и професионална паралелка?

Обучението по профил и в специалност от професия има своите специфики. Разликите са не само в учебните програми, но и в момента на придобиване на правото да бъде упражнявана професия. Тези особености трябва да бъдат известни на родителите и учениците, за да може да се разчита на информиран избор. От отговорите на въпроса се вижда, че само половината от обучаващите се знаят какво представлява обучението в профилираните и професионалните паралелки.

7. Ако си избрал какво и/или къде ще учиш след 7 клас, знаеш ли къде и как ще може да продължиш образованието си, след като завършиш избраното от теб средно училище?

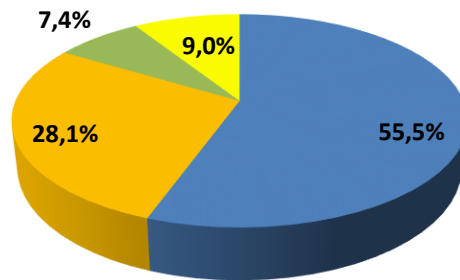
При избора на образование е важно също то да бъде съобразено с бъдещата реализация не само на пазара на труда, но и при преход в по-горна образователна степен, а именно кандидатстването във ВУЗ. Въпроси 7 и 8 имат за цел да проверят информираността на учениците за тези възможности и готовността им да търсят информация в тази посока.

На въпроса дали са запознати с възможността за продължаване на образованието си, 29% са отговорили положително, 39,2% имат частична информация, 16,4% не са запознати, а 15,4% споделят, че не могат да отговорят, тъй като все още не са избрали какво и/или къде ще учат.

8. Ако си избрал какво и/или къде ще учиш, знаеш ли какво ще можеш да работиш, когато завършиш образование в избрания от теб профил или професия?

8) Ако си избрал какво и/или къде ще учиш, знаеш ли какво ще можеш да работиш, когато завършиш образование в избрания от теб профил или професия?

- Да
- Не съм сигурен/сигурна
- Не
- Още не съм избрал какво или къде ще уча и не мога да отговоря

По-голямата част от анкетираните (55,5%) споделят, че са запознати какво ще могат да работят, след като завършат следното си образование. Донякъде са запознати- 28,1%, а 7,4 % споделят, че не разполагат с такава информация. 9% не могат да кажат, тъй като още не са избрали какво ще учат.

9. Какво би те затруднило в избора на образование след 7 клас?

9) Какво те затруднява/би те затруднило в избора на образование след 7 клас?

Сред основните трудности при избора на образование 25,9% са посочили, че не познават добре предлаганите от средните училища възможности. На второ място 24,8% от учениците са посочили това, че не знаят къде ще могат да се реализират като професионалисти, избирайки един или друг профил или професия.

Център за подкрепа на личностно развитие „Кариерно ориентиране – Габрово“

гр.Габрово, пл. „Възраждане“ №3, e-mail:cko_gabrovo@mon.bg

Многото възможности за избор затрудняват 22,7% от учениците. Недостатъчното себепознание относно силните им страни е причина за затруднения при избора на 20,4% от анкетираните, а познанието за слабите страни затруднява 11,9 на 100 % от децата. Малкото възможности за избор влияят на решението на 9,2%, а 5,7% споделят, че не срещат подкрепа, за да реализират собствения си избор. 28,9% пък смятат, че в избора на образование след седми клас няма нищо трудно.

Едно дете е отбелязало отговор „друго“, като е изразило притеснението си, дали ще се справи с избора си. С други думи, отговорността, която поема с взимането на това решение, го натоварва.

Сборът на процентите надхвърля 100, тъй като анкетираните са давали повече от един отговор на този въпрос.

10. Има ли нещо, което не се изучава в училищата в област Габрово, но ти би искал да го има?

Отговорите, от които учениците можеха да избират бяха: „Не“ и „Да (моля напиши какво)“. Тъй като част от учениците, отговорили с „Да“, на практика са посочили профили или специалности от професии, които се предлагат вече от училищата, в графиката сме ги отделили в зелено като „Има го“.

Общо 16,4% (98 деца) са отговорили с „да“, но 4,7% от тях са посочили профили или специалности от професия, които се предлагат в област Габрово.

44 деца са посочили специалности, които не се изучават в областта- спортно училище-11; музикално училище- 7; моден дизайн- 4; актьорско майсторство (изкуства, балет)- 13; езикова гимназия: (италиански, арменски, гръцки, японски език)- 5; маникюристика (фризьорство)- 2; астрономия- 1; създаване на електрически средства- 1.

18 деца са посочили специалности, изучавани във ВУЗ: МВР, криминалистика, военен- 7; право- 2; ветеринарна медицина- 3; капитан на кораб- 1; рехабилитация и терапия- 1; психология- 2; педагогика- 1; екология- 1.

35 деца са посочили такива специалности, които се предлагат в средните училища: компютри (програмиране)- 6; интериорен дизайн- 3; езици (френски, испански)- 11; автомонтъор- 1; изобразително изкуство- 4; икономика- 2; селскостопанска техника- 1; математика- 2; строителство- 1; готвач- 2; графичен дизайн- 1; двигатели- 1.

11. Какво искаш да ти „дава“ твоята бъдеща професия?

Сред най-желаните атрибути на бъдещата професия учениците посочват финансова възвръщаемост на положените от тях усилия – 74,4% искат професията да им носи по-добро заплащане. Следва възможността да виждат резултата от своя труд - 53%, и „да се чувствам удовлетворен от труда си“ - 51,7%. Постоянно да подобряват своите умения искат 47,2%, а 46,2% искат професията да им дава възможност постоянно да получават нови знания.

Като най-малко желани атрибути, учениците са посочили: сигурност, дефинирана тук като възможност лесно да намират и да се задържат на работа – 27,6%, и престиж – 21,1%. Двама споделят, че не са мислили по този въпрос. Трима, или 0,5% са посочили нещо в ред „друго“. Отговорите тук са в посока да изпитват радост и удовлетворение от своя труд, както и да бъдат много популярни. Останалите отговори не са информативни за изследването.

12. Къде би искал да работиш и да се развиваш професионално когато си достатъчно голям за това?

Център за подкрепа на личностно развитие „Кариерно ориентиране – Габрово“

гр.Габрово, пл. „Възраждане“ №3, e-mail:cko_gabrovo@mon.bg

На въпросът „Къде би искал да работиш и да се развиваш професионално...?“ 34,6% са отговорили, че искат да останат в родното си място (град/село). В столицата биха искали да живеят и работят 16,4% от учениците, а в друг по-голям град на страната искат да се реализират 30,4%. В малките населени места виждат реализацията си едва 4,2% от учениците.

Извън страната искат да се реализират общо 39,3% от анкетираните, като 22,4% от тях искат да живеят и работят в страна от Европейския съюз, а 16,9% в страна извън него.

Броят на процентите надхвърля 100, тъй като част от учениците са давали по повече от един отговор.

13. Респонденти по пол:

В анкетата са се включили 598 ученици. От тях 278 или 46,5% - момичета и 320 или 53,5% - момчета.

**** Екипът на ЦПЛР „Кариерно ориентиране- Габрово“ се въздържа от коментар върху резултатите от проучването. Ние сме направили своите изводи и ще вземем предвид резултатите от анкетата при планиране на работата си за предстоящата учебна година.*

*Нека всеки, комуто тези резултати биха били от полза, сам направи анализ от позицията на собствената си експертиза. ****

Пенко Атанасов